

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ ЗА СИСТЕМОЮ БЕЗПЕРЕРВНОГО НАВЧАННЯ

В.К. Ташук, П.Р. Іванчук, О.Ю. Поліщук, Т.О. Ілащук, С.І. Гречко

Буковинський державний медичний університет

PROBLEMS OF APPLICATION OF TEST KNOWLEDGE CONTROL IN POST-GRADUATE TRAINING OF PHYSICIANS IN THE INCESSANT EDUCATION SYSTEM

V.K. Tashchuk, P.R. Ivanchuk, O.Yu. Polishchuk, T.O. Ilashchuk, S.I. Hrechko

Bukovynian State Medical University

Розвиток сучасних технологій та їх інтеграція у освітній процес ставить багато нових задач перед системою освіти. Розглянуто проблеми застосування тестів у практиці післядипломної освіти, результати їх оцінювання, сприйняття тестових задач різними соціально-віковими категоріями лікарів та можливості адаптації до специфіки медичного навчання.

Increased presence of modern technologies in education process leads to appearance of many new aims, tasks and problems in postgraduate education. The problems of test using, its evaluation, perception of tests tasks in different social and age groups of physicians and adaptation abilities to specificity of medical graduation have been described.

Вступ. Розвиток медичної науки та технологічний прогрес постійно коригують процес медичного навчання: опрацьовуються стандарти медичних дій; формалізуються процедури, які, як вважали раніше, можна було сприймати лише за допомогою чуттєвої сфери фахівця і засвоювати завдяки накопиченню досвіду. Подібні зрушення, у поєднанні з розвитком нових інформаційних технологій, зробили реальністю застосування автоматизованих систем для збору, збереження, обробки і передачі інформації. Це зумовило потужний поштовх для подальшого розвитку застосування тестових методик у медичній галузі, однак темпи розвитку цього напрямку в освіті лікарів виявилися неадекватними очікуванім прогнозам [1, 6].

Основна частина. На думку ряду закордонних фахівців [5], оцінювання освітніх досягнень є завжди багатовимірним процесом і при розробці інструментарію завжди виникає багато проблем із забезпеченням валідності й надійності, а саме оцінювання завжди перебуває під суб'єктивним впливом особистості того, хто атестується.

Враховуючи досвід застосування тестів в медицині взагалі і негативного ставлення до тестового контролю знань лікарів зокрема, можна виділити такі причини дискредитації її застосування:

1. Відсутність універсального відпрацьованого та адекватного методу. Всі виміри непрямі, а опосередковані через спостереження або результати виконання

тесту. Відсутня можливість прямо виміряти навчальні досягнення.

2. Загалом тести прийнято вважати об'єктивним інструментом виміру навчальних досягнень. Однак завдання тесту будуються на певному матеріалі, в основному вербальному (терміни, слова). Матеріал, на якому побудований тест, сприймається різними групами по-різному, тому що ці групи можуть відрізнятися як соціальним середовищем, так і набутими знаннями та особливостями їх отримання і формою подачі. Виконання одного і того ж завдання різними курсантами може бути різним через різне сприйняття друкованої інформації, різний ступінь адаптації до процедури тестування, особливості читання інформації з дисплея комп'ютера та ін. Таким чином, на успішність роботи над тестом впливає складна інтеграція соціального, емоційного й символічного компонентів навчання [4].

3. Прямим результатом навчання є освітні досягнення. Результат визначається особливостями навчального процесу та особистістю педагога. Інтерпретація результатів тестування без врахування цих факторів не може розглядатися як об'єктивна. Відокремлене використання математичних моделей і статистичних методів при розробці тестів й аналізі отриманих результатів без врахування особливостей навчального процесу ставить деякими фахівцями під сумнів.

4. У процесі педагогічних вимірів можливим є оцінювання деякої обмеженої кількості характеристик, що відображають освітні досягнення, а не вся їхня сукупність. Відповідно до цього результати тестування дають тільки деяку певну інформацію про підготовку курсантів і тому вони не можуть бути єдиним інструментом, на основі якого приймаються важливі рішення.

5. За математичними та статистичними законами будь-який вимір завжди несе в собі помилку виміру (методу). Тестування проводиться, як правило, на початку (контроль рівня знань) та в кінці (визначення рівня засвоєння матеріалу). Якщо провести одне й те ж тестування (той самий варіант тесту) двічі, то результати будуть відрізнятися. Якщо курсант буде виконувати інший варіант тесту, то результати також будуть іншими. Міцність результатів виміру у зв'язку з різним змістом перевірки або умовами проведення її визначає помилку виміру [2, 3].

6. На даний час у тестології відсутня стандартизована шкала виміру й єдиний виміру.

7. Параметри та характеристики навчальних досягнень, що вимірюються, повинні бути пов'язані з такими вміннями та навичками в повсякденній практиці. Якщо такий зв'язок не виявляється, то губиться зміст самого виміру.

В останній час в більшості країн світу з'явилася тенденція заміни тестових процедур (тестування – testing) на асесмент (assessment – перевірка, контроль). Заміна традиційної форми тестів як системи закритих завдань (наприклад, завдань із вибором відповіді) на систему стандартизованих завдань різного типу відбулася за умови широкої критики тестів через обмеженість їхнього використання – в основному тільки для оцінювання знань і відтворюваних умінь. Розширення спектра умінь, що перевіряють, призвело до збільшення частки відкритих завдань, котрі дозволяють оцінити не тільки правильність отриманої відповіді, а й способи рішення, логіку викладу, обґрунтованість суджень і багато інших умінь, включаючи практичні, які зовсім неможливо оцінити за допомогою закритих завдань.

Крім різноманітних типів тестів, при конструюванні конкретних питань використовують різноманітні форми подання матеріалу. За цим принципом виділяють – текстові, таблиці, графіки, зображення, мультимедійні, віртуальні, аналітичні (формули), модельні форми представлення тестів. З розвитком інформаційних технологій і загальнодоступністю комп'ютерної техніки з'явилася реальна можливість створення і використання віртуальних пацієнтів. Поява і розвиток засобів інтерактивної комп'ютерної графіки відкриває для педагогіки принципово нові можливості, завдяки яким курсанти можуть у процесі аналізу зображень динамічно управляти їх змістом, формою, розмірами і кольором, домагаючись найбільшої наочності. Останнє збільшує швидкість передачі інформації тим, хто навчається, підвищує рівень її розуміння і сприяє перевірці знань курсантів на якісно новому рівні, наближаючись до продуктивно-творчого засвоєння знань [2, 3].

Висновок. Багато відомих фахівців в галузі педагогічних вимірів вважають, що вимірювання, в основі яких лежить психометрика й теорія тестів, сьогодні змінилося на новий тип. Виміри в освіті повинні оцінювати індивідуальні досягнення того, хто навчається, стосовно самого себе, а не до інших учасників навчального процесу, вони повинні бути спрямовані більше на допомогу у навчанні, ніж на виставлення оцінок, більшою мірою оцінювати компетентність, а не інтелектуальний розвиток.

Література

1. Краснов В. В. Принципы исследования валидности тестов при контроле знаний врачей и провизоров. Организация системы качества медицинской помощи, медицинских услуг населению из застосуванням інформаційних технологій / В. В. Краснов // Матеріали конференції. – Київ, 1999. – 276 с., с. 180-184.
2. Краснов В. В. Валидность змісту педагогічних тестів у післядипломній медичній освіті / В. В. Краснов // Науково-методичний збірник “Проблеми освіти”. – Київ, 2002. – Вип. № 28. – С. 27-35.
3. Краснов В. В. Принципы экспертных оценок знаний в последипломном медицинском образовании / В. В. Краснов // Кибернетика и вычислительная техника. – К., 2001. – Вып. 131. – С. 69-89.
4. Мінцер О. П. Роль нових навчальних технологій в післядипломній підготовці лікаря сімейної медицини / О. П. Мінцер, В. В. Краснов // Матеріали першого українського з'їзду сімейних лікарів (7-9 листопада 2001 р.). – Львів, 2001. – С. 110.
5. Ed. S. Hegarty The role of research in mature education system. / Ed. S. Hegarty // NFER – 1997.
6. Tuning Educational Structures in Europe. Line 1. Learning Outcomes. Competences. Methodology. 2001 – 2003. Phase 1/ Available on <http://www.relintdeusto.es/TuningProject/index.htm>.